

ESKİ ALIŞKANLIKLARDAN, ESKİ BAKIŞ AÇISINDAN KURTULMALIYIZ

Gelmekte olan bu yeni çağda siyasetten hizmete, eğitimden eğlenceye kadar her şeyi yeniden düşünmemiz lazım. Eski alışkanlıklardan, eski bakış açısından kurtulmak lazım. Sanayi devriminden sonra teknoloji devrimini de iskalamak istemiyorsak teknolojik gelişme karşısında ülkemizde hep öne çıkan yasaklama odaklı tutumu değiştirmemiz şart. Yoksa eller aya biz yaya demeye ve başkalarının arkasından bakmaya devam edeceğiz.

Geçen ayın dikkat çeken konularından biri NATO üyesi ülkelerin liderlerinin yıllık olağan toplantısındaki konularından birinin uzay olmasıydı. Liderler NATO'nun uzay ile ilgili hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmak için gereken stratejileri tartışacaklar. Ortaya bir yol haritası konulacak.

Aslında bu konu savunma ve güvenlik çevreleri için yeni değil. Soğuk Savaş döneminde ABD'nin meşhur Yıldızlar Savaşı projesi kapsamında da çokça konuşulmuştu. Sovyetler Birliği'ni daha fazla askeri harcama yapmaya ve ekonomisini çökertmeye yönelik bu proje 1980'lerin sonunda beklenen sonucu vermişti.

Birkaç ay önce ABD Başkanı Trump "Uzay Kuvvetleri Komutanlığı" kurulmasına dair açıklamasında değişen güvenlik ve tehdit ortamına vurgu yapmıştı. Buradaki amaç hem ülke topraklarının hem de stratejik öneme sahip uyduların saldırılardan korunmasıydı. Görünen o ki ABD bu yeni risk ve tehdit algısını müttefikleriyle paylaşmış ve konuyu NATO liderleri gündemine taşımış.

İlk uydunun gönderildiği 1957 yılından beri dünya yörüngesine yaklaşık dokuz bin uydu yerleştirildi. Halen bunun beş bine yakını dönmeye devam etmekte ancak bunlardan sadece iki bine yakını faal durumda. Bunların yarıya yakını ABD'ye ait. Çin ise son dönemde artan uydu sayısı ile Rusya'yı geçip ikinci sıraya yükselmiş durumda.

ABD'nin bu konuya verdiği önemi artırması Çin'in uzay konusunda artan aktiviteleriyle de yakından ilgili. Uydular modern bu çağda çok önemli bir yere sahip. TV'den telefona, navigasyondan iş ve finans dünyasına, meteorolojiden çevre ve iklim gözetlemeye, güvenlikten doğal kaynakların izlenmesi ve tespitine, sosyal, ekonomik değişimin izlenmesinden, uzay bilimlerine ve

M. Rifat HİSARCIKLIÖĞLU

TOBB Başkanı

Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

(Eurochambres) Başkan Yardımcısı

İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve

Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Yönetim Kurulu Üyesi

baskanlik@tobb.org.tr

istihbarata kadar geniş bir yelpazede kullanılıyor.

Çin sadece uzayda değil sanal ortamda da dikkat çekiyor. Akıllı telefonlarda hızla yaygınlaşan bir Çin uygulaması yaklaşık 10-15 saniyelik kişisel videolar hazırlayıp, paylaşabilmeyi sağlıyor. Özellikle gençler arasında hızla yaygınlaşıyor. Kullanıcılarının yarıya yakını 16-24 yaşları arasında. İşte Z kuşağı böyle bir şey. Bir araştırmaya göre son bir yıl itibarıyla bu uygulama 750 milyondan daha fazla indirilerek en çok indirilen uygulamalar listesinde birinci sırada yer aldı. Facebook 715 milyon indirme ile ikinci, Instagram 450 milyonla üçüncü sırada. Neredeyse üç yıllık bir geçmişini taşıyan bir Çin uygulaması, Amerikalı rakiplerini geride bırakmış.

Dünyada bu sürece uyum sağlayanlar da var. Yeni Zelanda'nın genç Başbakanı'nın iki yıllık icraatını anlattığı video yalnızca iki dakika. Oysa bizler klasik siyasetçilerin saatlerce konuşup, aynı şeyleri tekrarlamasına alışmıştık. Yani zamanın ruhuna uyum sağlamış. Bundan sonra yeni çağın yeni nesline uygun yeni siyasetçilerin de gelmesi beklenebilir. Zira bu dönemin sosyal medya kullanıcıları yani gençler, lafi uzatmadan, dallandırıp budaklandırmadan iletişim kurmanın peşinde. Bu kısa ve hızlı iletişimi de zamansızlıktan değil, yaratıcılık ve özgürlük alanı tanıdığı için tercih ediyorlar.

Gelmekte olan bu yeni çağda siyasetten hizmete, eğitimden eğlenceye kadar her şeyi yeniden düşünmemiz lazım. Eski alışkanlıklardan ve eski bakış açısından kurtulmak lazım. Ne yazık ki bu son getirilen dijital hizmet vergisi bizim bunun daha uzağında olduğumuzu gösteriyor. Türkiye hala ekonominin öncelikleri yerine, kamu maliyesi öncelikleri ile düşünmeyi sürdürüyor. Oysa öncelik memleketinde daha fazla unicorn olsun, yeni teknoloji şirketleri çıksın olmalıydı. Plaka rantını korumak uğruna Uber gibi çağdaş hizmetlerden memleketi mahrum bırakmak, yarını

bugüne feda etmek demek. Türkiye'nin teknoloji yarışında geride kalması demek.

Dolayısıyla dönüşecek sektör ve alanları dönüşüme direnişin değil, dönüşümün parçası yapmak gerekir. Yeni teknolojilerin içerdiği dönüşüm dinamiğini hayata daha süratli aktarmak için, dönüşecek sektör ve alanları daha süratli bir biçimde dönüşüme hazır hale getirmek önem taşıyor. Eğer böyle yapmazsanız, en hızlı dönüşme potansiyeli olan sektörler ve alanlarda kamu idaresi, dönüşümün değil, statükonun sesi haline geliyor ve dönüşümü zorlaştırıyor.

İşte biz bu yeni çağ uygun vizyonla hareket ederek TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nde Türkiye'nin ilk Yapay Zeka Mühendisliği programını açtık. TOBB ETÜ Yapay Zeka Mühendisliği Bölümü'nün amacı sadece mühendisliği değil, mühendislik dışı alanları da dönüştürmektir. İktisat, işletme, tıp, siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler, mimarlık, şehir planlama ve hukuk gibi mühendislik dışı alanlarda şekillenmeye başlayan değişime, müfredatımızı ve üniversitede sınıf dinamiklerini değiştirerek, yön vermek, katkıda bulunmak istiyoruz.

Zira dünyada ve ülkemizde yaşananların ve yaşanacakların teknolojik değişimle gelen son derece doğal bir süreç olduğunu vurgulamak önem taşıyor. İşte o vakit insanların hadiseye şimdi benim başıma neler gelecek diye değil, ben bundan nasıl yararlanacağım ya da bundan nasıl yeni iş fikirleri çıkabilir diye bakmasını kolaylaştırmak mümkün olur. Sanayi devriminden sonra teknoloji devrimini de ıskalamak istemiyorsak teknolojik gelişme karşısında ülkemizde hep öne çıkan yasaklama odaklı tutumu değiştirmemiz şart. Yoksa eller aya biz yaya demeye ve başkalarının arkasından bakmaya devam edeceğiz.